

**NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM
HADTUDOMÁNYI DOKTORI ISKOLA**

Uri László rendőr alezredes

**AZ INFORMÁCIÓS KÉPESSÉG JELENTŐSÉGE AZ EU POLGÁRI
VÁLSÁGKEZELŐ MŰVELETEIBEN, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A
KOSZOVÓI SZEREPVÁLLALÁSRA**

című doktori (PhD) értekezés szerzői ismertetése

Témavezető:

Dr. Botz László PhD ny. honv. altábornagy

Dr. habil. Kis-Benedek József PhD ny. honv. ezredes c. egyetemi tanár

Budapest, 2017

1. A TUDOMÁNYOS PROBLÉMA MEGFOGALMAZÁSA

1.1. A biztonság értelmezése koronként változik. Válságövezetekben a kihívások, kockázatok és fenyegetések, leginkább emberiség elleni és háborús bűntettek; terrorizmus; szervezett bűnözés; illegális migráció; korrupció; illetve működésképtelen államok formájában jelennek meg. A globalizáció világában minden mindennel összefügg, ahol az információs társadalom mérhetetlen mennyiségű információt termel. A történelmi törésvonalak mentén, konfliktusokkal és háborúkkal kell számolni.

Az adott válságkörzetben milyen belső és külső biztonsági kihívások, kockázatok és fenyegetések kerülnek azonosításra? Milyen tényezők okozzák a válságot? Milyen típusú fegyveres tevékenység a jellemző?

1.2. A nemzetközi és a regionális szervezetek bürokratikusak, döntési mechanizmusuk bonyolult, mandátumuk behatárolt, alacsony költségvetéssel rendelkeznek, a küldő országok személyi veszteségektől tartanak. A békefenntartás és a válságkezelés többszereplős lett.

Milyen nemzetközi és regionális szervezetek képviseltetik magukat a válságövezetekben? Mi a feladata a szervezeteknek, milyen az együttműködés foka?

1.3. A nemzetközi szereplők különböző információgyűjtő képességgel rendelkeznek. Nincs egységes szemlélet a békemissziókban az információszerzés vonatkozásában. Az együttműködés során a bizalmatlanság még mindig akadályozó tényező.

Milyen információszerző képességekkel rendelkeznek a nemzetközi szereplők? Milyen az együttműködés szintje, annak intenzitása a helyi és a nemzetközi szervezetek között? Milyen az információ-megosztás hajlandósága, a nemzetközi szervezetek között?

1.4. Jugoszlávia egy bukott állam. A független Koszovó státusza továbbra is vitatott. A megfigyelői-tanácsadói missziók korlátozott mandátummal rendelkeznek, ezért az információgyűjtő képességük jelentősen behatárolt. Az információmenedzsment még mindig új fogalom. A nyílt-forrású információszerzés (Open-source Intelligence - OSINT) nem elterjedt

tevékenység. Az elemző-értékelő munka minősége nem éri el a kívánt szintet. Az információgyűjtéssel foglalkozó szakértők foglalkoztatása nem elégséges.

Milyen a nemzetközi vezetők viszonya az információmenedzsment vonatkozásában? Eljut-e a stratégiai információ a misszió vezetőihez? Milyen képesség áll rendelkezésre az információgyűjtésre? Van-e elemző-értékelő, illetve OSINT tevékenység a nemzetközi rendőrség felépítésében? Kiépíthető-e egy integrált információ-feldolgozó rendszer?

2. HIPOTÉZISEK

2.1. Az örökké jelen lévő háborúk, leginkább olyan civilizációs törésvonalak mentén alakulnak ki, amelyek etnikai, vallási ellentéteken nyugszanak. A biztonságot összetett módon kell értelmezni, ahol a kihívások, kockázatok és fenyegetések együttesen jelennek meg. Az információs társadalom mérhetetlen mennyiségű információt termel.

2.2. A nemzetközi szervezetek a béke és az együttműködés szolgálatában állnak, ahol az ENSZ elveszítette egyeduralmát, így a békefenntartás többszereplős lett. A polgári válságkezelés, a békefenntartásból vezethető le, azonban ENSZ-határozatra minden esetben szükség van. A missziók gerincét leginkább tanácsadói-megfigyelői típusú missziók alkotják.

2.3. Az információszerzés meghatározó tevékenység, missziók vonatkozásában elsősorban nyílt-forrású és humán-alapú hírszerzés a forrás, kiegészítve elemző-értékelő tevékenységgel. A nemzetközi szervezetek információgyűjtő képessége különböző, korlátozott mandátum esetén szinte egyforma. Az együttműködés hajlandóságában pozitív előjelű változás általában nem várható, a helyi szereplőknek politikai jóváhagyással kell rendelkezni.

2.4. ENSZ mandátum égisze alatt lehet békemissziót végrehajtani, ahol az információmenedzsment megerősítésére van szükséges. A rendőri megfigyelői-tanácsadói missziók működtetése fontosságot élvez, azonban az információgyűjtés képességének valós növelése, nem mindenhol egyértelmű. Az OSINT tevékenység nagyobb teret fog kapni, ugyanakkor az elemzés-értékelés jelentősége még nem kap elég felismerést.

3. A KUTATÁS CÉLJA

3.1. Áttekintem a nemzetközi biztonsági környezet változását a globális szinten keresztül. Azonosítom a biztonsági kihívásokat, fenyegetéseket és kockázatokat. Elemzem, miképpen hat a biztonság hiánya; a globalizáció; az információs társadalom és a konfliktus, a missziók információszerző képességeire.

3.2. Bemutatom a békefenntartás és a polgári válságkezelés fejlődését és sajátosságait. Feltárom a missziók és a műveletek elengedhetetlen jelenlétének fontosságát. Bemutatom az ENSZ és az EU békefenntartó és polgári válságkezelő gyakorlatát.

3.3. Áttekintem az információszerzés fejlődését. Rávilágítok az információ szerepére a békefenntartásban és a válságkezelésben. Elemzem a szervezetek információkezelési gyakorlatát. Bemutatom az együttműködés sajátosságait.

3.4. Áttekintem Jugoszlávia történelmét, továbbá Koszovó és Szerbia viszonyát. Feltárom a missziók mozgásterét. Rámutatok az információmenedzsment szükségességére. Bemutatom a helyi bűnügyi felderítés sajátosságait. Részletezem a rendőri megfigyelés és tanácsadás lehetőségeit. Elemzem a civil-katonai együttműködés és az OSINT felhasználhatóságának lehetőségeit a rendőri missziókban. Rávilágítok az elemző-értékelő munka fontosságára.

4. KUTATÁSI MÓDSZEREK

4.1. Nemzetközi környezetben felhasználtam a katonai főiskolán megszerzett elméleti és gyakorlati, továbbá a katonai csapatszolgálat során elsajátított ismereteket, amelyeket alkalmazni tudtam az öt rendőri misszióm során. A katonai szervezeti kultúra ismerete nagyban hozzásegített ahhoz, hogy megfelelő szintű együttműködés kerüljön kialakításra, közös járőrszolgálati és megfigyelési feladatokban vegyünk részt, kétoldalú hivatalos megbeszélések keretében kölcsönös bizalomépítésre kerüljön sor, illetve kiemelt bűncselekmények közös kivizsgálását is elvégezzük.

4.2. Nemzetközi válságövezetekben eredményesen használtam felsőfokú rendőri tanulmányaim során szerzett ismereteket, bűnügyi információszerző múltamat. Ez hozzájárult ahhoz, hogy a helyi rendvédelmi szervek munkájába belelássak, megértsem az alkalmazott eljárásokat, felmérjem az erők, eszközök és módszerek arányát és a jelenlévő szokásokat. Az

ilyen jellegű tapasztalat hozzásegített, hogy két misszióban a helyi rendőri szervezeteket átvilágítsam, majd végezetül összefoglaló-, és tényfeltáró jelentéseket készítsék a nemzetközi és helyi döntés-előkészítők, illetve döntéshozók számára.

4.3. Részt vettem öt hazai több hetes missziós kiképzésen, mely elősegítette a konfliktuszóna majdani megismerését. Részt vettem az Európai Rendőrakadémia válságkezelői tanfolyamán, illetve legalább öt olyan kiképzésen a missziók során, mely az általános felkészítésen túl olyan ismeretekkel szolgált, amely segített megérteni a konfliktus sajátosságait. Részt vettem továbbá olyan felkészítéseken is a missziókban, amely segített a helyi rendvédelmi szervekkel és egyéb missziós szereplőkkel történő sikeres kapcsolattartás kialakításához.

4.4. A biztonság és védelempolitikai tanulmányaim során szerzett ismeretek hozzásegítettek ahhoz, hogy azonosítsam és megértssem a válságövezetben zajló, egymással összefüggő reál-folyamatokat. Mind hazai, mind nemzetközi környezetben törekedtem arra, hogy az általam készített jelentések elemző-értékelő szemszögből is bemutassák az eseményeket. Ez segítséget nyújtott, hogy külföldi munkáim során a vezetői igényeknek megfelelően olyan jelentéseket készíthettem, amelyek a helyi rendvédelmi szervek és az illetékes nemzetközi vezetők támogatására szolgáltak.

Következtetéseim egy részét előadásokon és konferencián mutattam be. Tanulmányoztam a kutatási témához kapcsolódó szakirodalmat, tanulmányokat, publikációkat és elemzéseket. Missziós tapasztalataimat, illetve kutatásaim részeredményeit publikáltam. Itthoni elemző-értékelő tevékenységem még jobban hozzájárult értekezésem elkészítéséhez.

5. AZ ELVÉGZETT VIZSGÁLAT TÖMÖR LEÍRÁSA

5.1. A NEMZETKÖZI BIZTONSÁGI KÖRNYEZET ELEMZÉSE, A GLOBÁLIS TÉRSÉGEN KERESZTÜL

Áttekintettem a biztonságról alkotott különböző felfogásokat, a hidegháború korszakával kiegészítve. Felsoroltam korunk főbb biztonsági kihívásait, fenyegetéseit és kockázatait. Ezt követően megvizsgáltam a missziók környezetét oly módon, hogy a globalizációval megteremttem annak legnagyobb mozgásterét. Bemutattam az információs társadalmat,

amely nagy hatással van az információszerzés kultúrájára is. Részleteztem azokat az etnikai és vallási civilizációs törésvonalakat, amelyek általában meghatározták a válságok ismétlődő jellegét. Ismertettem a konfliktusok kimeneteleinek lehetőségeit. Következtetésemben rámutattam a missziókra ható és befolyásoló erőkre és hatásokra.

5.2. A BÉKEFENNTARTÁS ÉS A VÁLSÁGKEZELÉS FEJLŐDÉSE A NEMZETKÖZI SZERVEZETEK BEN

Bemutattam a válságövezetek elsősorú szereplőit. Áttekintettem a szervezetek történeti hátterét, rávilágítottam békefenntartói és válságkezelői képességeikre. Vizsgálataim során elsősorban az Egyesült Nemzetek Szervezetére és az Európai Unióra összpontosítottam, de elengedhetetlennek tartottam az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet és az Észak-atlanti Szerződés Szervezete képességeinek bemutatását is. Az Afrikai Uniót csak történeti szempontból említettem, majd ezt követően a békefenntartás és válságkezelés témakörét vázoltam fel. Következtetésem rámutatott arra, hogy a nemzetközi szervezetek nélkül elképzelhetetlen hatékony békefenntartás és polgári válságkezelés.

5.3. AZ INFORMÁCIÓ JELENTŐSÉGE A BÉKEFENNTARTÁSBAN ÉS A VÁLSÁGKEZELÉSBEN

Áttekintettem az információszerzés történetét és sajátosságait. Ezt követően érintettem az ENSZ, az EU, az EBESZ, illetve a NATO információgyűjtő képességeit. Feltártam azt az összefüggést, hogy a békefenntartás és polgári válságkezelés során résztvevő nemzetközi szereplők elengedhetetlen létfenntartási képessége, az együttműködés iránti hajlam. Következtetésemben rámutattam, hogy az információszerzés jellege végtelen, ugyanakkor bemutattam, hogy a válságövezetek színterein tevékenykedő nemzetközi szereplők információszerző képessége általában korlátozott. Megfogalmaztam, hogy az információszerzés és együttműködés nélkül nincs sikeres válságvezetési tevékenység.

5.4. AZ INFORMÁCIÓMENEDZSMENT LEHETŐSÉGEI AZ EULEX KOSZOVÓ MISSZIÓJÁBAN

Jugoszlávia vonatkozásában rövid történeti áttekintést nyújtottam, majd részleteztem a koszovói konfliktust. Bemutattam az EULEX jogi mozgásterét. Rávilágítottam az

információmenedzsment szükségességére. Rámutattam a megfigyelés, a tanácsadás és a felderítő munka sajátosságaira. Az információgyűjtés jellemzőinél gyakorlati helyzetképeket vázoltam fel, különös tekintettel a kábítószer-, és szervezett bűnözés vonatkozásában. Kiemeltem a polgári-katonai együttműködés hatékonyságát és megvizsgáltam a rendőri missziókban történő esetleges alkalmazását. Hangsúlyt helyeztem a nyílt-forrású információgyűjtő tevékenység fontosságára és bemutattam az elemző-értékelő munkát.

A fejezetet azzal a következtetéssel zártam, hogy a megfigyelői és tanácsadói békemissziókban az információszerzés korlátozott képességekkel rendelkezik, ugyanakkor sajátosságai révén, a lehetőségek függvényében ajánlott a folyamatos elemző-értékelő munka, az összekötői tevékenység, a nyílt-forrású információszerzés és az együttműködés alkalmazása. Rávilágítottam a megfigyelés és tanácsadás újbóli együttes alkalmazására.

6. ÖSSZEGZETT KÖVETKEZTETÉSEK

6.1. Az első fejezetben bemutattam az általános nemzetközi környezetet, és rámutattam, hogy a biztonság egyetemleges szükséglet. A biztonság értelmezése nélkül nem érthető meg a konfliktus természete. A válságövezetek egyik fő jellemzője a biztonsági vákuum, melynek okait a döntéshozó, információgyűjtés során ismeri meg. Megvizsgáltam a hidegháború biztonságpolitikai hátterét, ahol a katonai biztonság kapott elsődlegességet. Ebben az időszakban kevésszámú misszió működött, ahol információval történő ellátásról gyakorlatilag nem beszélhettünk. Ezt követően a mindenre kiterjedő és behálózó globalizáció változtatta meg a világot. Olyan erős összekapcsoltság alakult ki, ahol minden mindennel összefügg és hat egymásra. Ezért megnövekedett az információigény, hogy a misszió környezetét globális beágyazottságában vizsgáljuk. A globalizáció másik jellemzője az információs társadalom, amely folyamatosan növekvő nyomás alá helyezi az információszerző szervek tevékenységét. Megállapítottam, hogy a misszió döntéshozóit, az információs társadalom által nyújtott összes képességgel támogatni szükséges.

Bemutattam, hogy a válságok kiváltó okait leginkább a vallás, identitás és a kultúra mentén kell vizsgálni, mivel a törésvonalakkal párhuzamosan, törésvonal-háborúk fejlődnek ki. Ezeket a válságokat leginkább etnikai tisztogatások, emberiség elleni és háborús bűntettek, illetve terrorista akciók jellemzik. A döntéshozók információval történő támogatása, a

missziók fennállásának egész ideje alatt elsőbbséget élvez. Jugoszlávia is épp egy ilyen törésvonal mentén kialakult jellegzetes példa, ahol a három entitás polgárháborúba torkolló küzdelme etnikai tisztogatást eredményezett. Az etnikai-vallási ellentétet, Koszovóban is a legsúlyosabb arcát mutatta meg. Feltártam, hogy a nem független Koszovó mindig is önállóságra törekedett, azonban ennek kivívásához tüntetés, lázongás, gerillaharc, elnyomás és terrorista akciók során át is vezetett az út. Rámutattam, hogy az etnikumok sérelmére emberiség elleni büntetéseket követtek el. Információgyűjtést kell folytatni, a bűncselekmények utólagos felderítésének támogatására.

A háborúval kapcsolatosan rámutattam arra, hogy az Emberiség örök sajátossága. Elfogadtam, hogy az aszimmetrikus hadviselés korszakát éljük. Megállapítottam, hogy a válságövezetek mindig összetett biztonsági kihívásokat, fenyegetéseket és kockázatokat váltanak ki, melyek mindegyike már önmagában is veszélyt hordoz. Azonosítottam, hogy leginkább és legközvetlenebbül, a működésképtelen államok, a tömegpusztító fegyverek, a proliferáció, a terrorizmus, a migráció, a nemzetközi bűnözés, a korrupció és az emberiség elleni bűncselekmények vannak jelen a válságövezetekben. A veszélyek azonosításához elengedhetetlenül szükséges a döntéshozók elemzett információval történő ellátása. Azt a következtetést vontam le, hogy a megfigyelői-tanácsadói rendőri missziók információigénye jelentősen megnövekedett.

AZ ELSŐ SZÁMÚ HIPOTÉZIS EGYBEVETÉSE AZ EREDMÉNYEKKEL:

Levezettem, hogy a háború állandóan jelen van, melynek leginkább etnikai, vallási és ideológiai eredete van. Feltártam, hogy a kihívások, kockázatok és fenyegetések együttesen jelennek meg. Rámutattam, hogy az információs társadalom, nyomás alá helyezi a döntéshozót.

6.2. A második fejezetben bemutattam azokat a nemzetközi szereplőket, amelyek a missziókat irányítják, és jelen vannak egymás mellett. Egyetértettem azzal, hogy a szervezetek és intézmények sűrűsödő hálózata jött létre, hatásuk és befolyásuk növekszik. Ugyanakkor a megosztott képesség, a bürokrácia, a hirtelen változások, az eltérő döntéshozói mechanizmus, a versengés és az együttműködés hiánya hátráltatja hatékonyságukat.

Rámutattam arra, hogy a döntéshozónak szüksége van együttműködésre és információ-megosztásra.

Rávilágítottam, hogy a legnagyobb és a legmeghatározóbb nemzetközi szervezet az ENSZ, a békemissziók iskolateremtője. Ugyanakkor szervezeti korszerűtlenség konzerválódott, a kihívások, kockázatok és fenyegetések megoldására adandó válaszok elmaradtak, az információszerzésről ellentétes nézeteket vallanak. A szervezetnek ki kell állnia a nyílt információgyűjtés erősítése mellett. A szövetség szervezeti reformra szorul, legfontosabb feladata hatékonyságának növelése, továbbá információgyűjtő képességének emelése. A NATO a kétpólusú rendszer megszűnését követően alapfeladatát kiegészítette békefenntartással és válságkezeléssel. Megállapítható, hogy a NATO jelenleg, a világ legnagyobb katonai-politikai szervezete, jelentős hírszerzési képességekkel és válságkezelési tapasztalatokkal rendelkezik. Tevékenysége műveleti szempontból globalizálódott. A szövetséget szívesen alkalmazzák az ENSZ és az EU műveleteivel kombinálva.

Kijelenthető, hogy az EU nemzetközileg elismert közösség bürokratikus működési zavarokkal küzd, melyek csökkentik a hatékonyságát. Az EU műveleti hatósugarát szinte korlátlan mértékben kiterjesztette. 2003-ban az Unió megkezdte válságkezelői tevékenységét, azonban katonai képességek vonatkozásában szinte kizárólagosan a NATO-ra támaszkodhat. Megállapítottam, hogy az EBESZ, a nem katonai eszközöket igénylő területeken játszik fontos szerepet. Erőssége a korai előrejelzés, a konfliktus-megelőzés, a válságkezelés, a konfliktus utáni rehabilitáció és a választások megfigyelése. Kijelenthető, hogy Afrikában kiemelt szerepet tölt be az AU. A szövetség fegyveres erővel is megelőzheti, a tagállamaiban kialakuló súlyos konfliktusokat, részt vesz a közös védelmi és biztonsági politika végrehajtásában, korai előrejelző rendszert, és készenléti haderőt működtet.

Kijelenthető, hogy az ENSZ békefenntartói tevékenysége egyet jelent a világszervezet azonosításával. Korszakoltam napjainkig a békefenntartást és megállapítottam, hogy a rendőri tevékenységet leginkább fegyver nélkül, megfigyelői-tanácsadói mandátum alatt látják el. Ez a jellegű művelet széles körben elfogadott, ugyanakkor erősíteni kell az információgyűjtő képességét. Feltártam, hogy a megfigyelői típusú tevékenység alkalmazása háttérbe szorult, ezért rámutattam annak korlátozott vissza hozatalára.

A válságkezelő műveletek egyik része a polgári válságkezelés, amely általában fegyvertelen megfigyelői misszió, célja elsősorban a megfigyelés és helyzetjelentés küldése. Ennek a tevékenységnek alapja a hatékony információgyűjtés és az együttműködés. A válságkezelés elengedhetetlen feladata a NATO és az EU vezette műveleteknek, azonban a tevékenység végrehajtásához ENSZ mandátum szükséges. Feltártam, hogy ez a típusú küldetés a békefenntartás módosított megfelelője, továbbá az Unió aktívan részt vesz ezekben a típusú műveletekben.

Azt a következtetést vontam le, hogy hatékony információszerzés nélkül, nem képzelhető el eredményes misszió. Minden esetben törekedni kell, hogy a nemzetközi rendőrök szabad mozgásban részesüljenek, OSINT típusú tevékenységet folytathassanak, teljes körű együttműködési feltételeket alakítsanak ki, 24/7-es rendszerben működő, elemző-értékelő képességgel támogatott SITCEN-ek álljanak rendelkezésükre.

A MÁSODIK SZÁMÚ HIPOTÉZIS EGYBEVETÉSE AZ EREDMÉNYEKKEL:

Rámutattam, hogy az ENSZ elveszítette egyeduralmát, így a békefenntartás többszereplős lett. Igazoltam, hogy a polgári válságkezelés, a békefenntartásból vezethető le. Kimutattam, hogy a tanácsadói-megfigyelői típusú missziók alkotják a missziók gerincét.

3.3. A harmadik fejezetben bemutattam az információszerzés történelmét. Az intézmények vonatkozásában azt emeltem ki, ami hatékonyan tudja segíteni a rendőri megfigyelői-tanácsadói missziók információ támogatását. Egyetértek azzal, hogy az információszerzés folyamatos jellegű, az élet minden területére kiterjed, továbbá alkalmazásának szinte nincs korlátja. A tevékenység jelenléte még jobban érzékelhető lesz. Optimális, ha az információgyűjtés humán, technikai és szervezeti térben zajlik, kiegészítve elemző-értékelő munkával. Meg kell teremteni a döntéshozó OSINT-képességét.

Elfogadtam, hogy az ENSZ a hidegháborúban nem folytathatott, még nyílt típusú információgyűjtést sem, ezért a szervezet nem ismerhette meg mélységében az aktuális helyzetet. Ugyanakkor egyetértettem azzal, hogy ezt követően engedélyezésre került a nyílt forrású információszerzés. A rendszer kibővítésre került 24/7-es rendelkezésre állásra alkalmas központokkal, azonban nem értek egyet azzal, hogy nem kötelező ezen létfontosságú

elemek felállítása. Elsődlegesnek tartom a nemzetközi rendőr szerepét, a nyílt információgyűjtés, és az elemző-értékelő képesség javítását.

Kijelenthető, hogy az EU csak 2001 után kezdte meg válságkezelői műveleteinek beindítását. Feltártam, hogy a kezdeti EU polgári válságkezelés, az ENSZ békefenntartás sajátosságain alapul. Kimutatható, hogy az Unió függ a tagállamok és a NATO képességeitől, e mellett a bizottságok jelentéseire, műholdas képekre, továbbá nyíltforrású információkra hagyatkozhat leginkább. Az EU INTCEN-ben elemzők dolgoznak a nap 24 órájában. A MAC bevezetése jó kezdeményezésnek tűnt, amely elemzéseket, értékeléseket, belső információáramlást, kapcsolattartást és információ-megosztást biztosított. Hiba volt a SITCEN-nel párhuzamosan kiépíteni, amiért önállóságát felszámolták. Rámutattam arra, hogy szükséges a műveletek információtámogatásának hatékonyságát emelni.

A NATO nem rendelkezik önálló hírszerző és felderítő rendszerrel, ennek ellenére a képességek vonatkozásában a legerősebb. A Szövetséget válságövezetben is jól kiépített hálózatba kötött számítógépes rendszer jellemzi, amely a nemzetek, a MHQ és a missziók között teremt kapcsolatot. A SITCEN elsősorban a válságkörzetek eseményeit követi figyelemmel. Ahol a NATO jelen van, az együttműködés kötelező eleme kell, hogy legyen a rendőri misszióknak. Ezért is szükséges erősíteni a rendőri missziók információ támogatását.

Bemutattam az együttműködés rendszerét, rámutattam arra, hogy ez a nemzetközi rendőr egyik legfőbb sajátossága. Az igény soha nem látott méreteket öltött 9/11-et követően, napjainkban az ISIS és az illegális migráció vonatkozásában. Tényként kezelem, hogy az együttműködés létfontosságú és elemi érdeke a misszióknak. Következtetésként levontam, hogy a missziókban az információszerzés bonyolultabb. Ezért a döntéshozók információkkal történő ellátása, további támogatásra szorul.

A HARMADIK SZÁMÚ HIPOTÉZIS EGYBEVETÉSE AZ EREDMÉNYEKKEL:

Igazoltam, hogy az információszerzés továbbra is meghatározó tevékenység, missziók vonatkozásában elsősorban az OSINT, a HUMINT és elemző-értékelő munka az elsődleges. Rámutattam, hogy a nemzetközi szervezetek információgyűjtő képessége korlátozott,

megfigyelő-tanácsadó mandátum esetén szinte pedig egyforma. Feltártam, hogy az együttműködés hatékonyságát a bizalmatlanság és az információbiztonság gátolja.

6.4. A negyedik fejezetben rámutattam, hogy a megfigyelő-tanácsadó misszió kizárólagosan ENSZ és/vagy EU mandátummal láthatja el feladatait. Rávilágítottam, hogy a feladatellátást nehezítheti a helyi támogatottság hiánya, a biztonsági helyzet és a kisebb létszámú nemzetközi kontingens is. Az információs társadalom folyamatos nyomás alá helyezi a missziókat. Egyetértettem a tudás-, és információmenedzsment bevezetésével, ami átláthatóbb információs környezetet biztosít a döntéshozó számára, továbbá az információszerzés megszervezésével kijelenthető, hogy a vezetők döntéshozatalához szükséges adatok, minőségileg jobbak lesznek. Az információszerzést a konfliktus teljes időszakára ki kell terjeszteni. A szervezett bűnözés célja az extraprofit előállítása, illetve befolyás kiépítése a gazdasági és politikai hatalomban.

A hidegháború megszűnésével a jelenség globalizálódott és elérte a konfliktuszónákat is - mint például Jugoszlávia esetében is, ahol a polgárháború elősegítette többek között a szervezett bűnözés kialakulását és megszilárdulását. A műveletek megértéséhez, a konfliktus okait és a misszió környezetét meg kell ismerni. A hatások veszélyt jelentenek Európára, ezért a missziók döntéshozói részére, hatékonyabb információtámogatás szükséges. A konfliktuszónákat halmozottan fenyegetik a kihívások kockázatok és fenyegetések, melynek regionális és globális kihatásai vannak.

Az ENSZ leginkább megfigyelői és tanácsadói missziókat telepít. A csökkentett jogosítványokkal rendelkező misszióknál a résztvevők fegyvertelenül, veszélyes konfliktuszónákban, alapon látják el a feladataikat. Rámutattam arra, hogy az együttműködés növeli a szereplők tevékenységének eredményességét. Feltártam, hogy a megfigyelésből nyert információkat, a tanácsadás során hasznosítjuk, majd az egy körfolyamattá alakul át. Fontos, a tanácsadás körültekintéssel történő végzése, a terület átfogó ismerete, a helyi szerv méltóságának tiszteletben tartása és a fokozatosság követése. Azonosítottam a nemzetközi rendőr munkája ellátásához szükséges követelményeket, mint például a helyi sajátosságok ismerete, empátia, tárgyalókészség, monotónia, tolerancia és a veszély vállalása. Feltártam olyan tényezőket is, amelyek csökkentik ezeket, például a háborús-, és emberiség elleni bűntettek, etnikai, vallási és egyéb ellentétek, szervezett bűnözés, korrupció, terrorizmus,

gerillatevékenység. Megállapítottam, hogy korábban, a nagyobb létszámú korlátozott mandátumú missziók vannak túlsúlyban, ahol a megfigyelésre helyeződött a hangsúly, addig napjainkban a kisebb létszámú, tanácsadása a fő szerep. Míg az előbbihez nagy létszámú kontingenst, addig az utóbbihoz kisebb létszámot biztosítanak.

Feltártam, hogy a megfigyelők és a tanácsadók arányán változtatni szükséges. Célszerű mindenhová újra megfigyelőket telepíteni minimum két váltásban. A vegyes alkalmazás hatékonyabban fogja elősegíteni az információszerző tevékenységet. Ráműtattam, hogy a CIMIC szellemisége és az így nyert információ, mintát szolgáltat a rendőri megfigyelő és tanácsadó missziók részére. Az így kiegészített tudás, tovább erősítheti a rendőri döntéshozók munkáját. Megfigyelhető, hogy az információszerzés kelléktárába az önálló felderítési móddá kinőtt OSINT is bekerül egyre több helyen. Kijelenthető, hogy a műveletek teljes fennállása alatt, a nyílt-forrású információgyűjtést kötelező jelleggel kellene alkalmazni. Mivel az OSINT nem helyettesítheti a többi felderítési nemet, ezért lehetőség szerint fúziós központba, ennek hiányában, SITCENT-be célszerű elhelyezni. A rendvédelem és a missziók késéssel fedezték fel az OSINT előnyeit, melynek alkalmazása, elengedhetetlen részét képezi a rendőri misszióknak. Az OSINT, csak az elemző-értékelő munka hozzáadásával képezhet értéket.

Kijelenthető, hogy az elemző-értékelő munka az információszerző ciklus nélkülözhetetlen eleme. Egyetértek azzal, hogy a tevékenységet szervezeti keretek között, különböző háttérű és szakértelmű munkatársakkal lehet végeztetni. Ráműtattam, hogy a misszióban nincs ilyen jellegű szervezettség, igény és szakértelem, ennek ellenére a döntéshozó hozzáadott értékű információt vár. A rendőri megfigyelői missziók egyik fontos tevékenysége lenne. A rendőri döntéshozók információátogatása, megfelelő elemző-értékelő képesség hiányában, nem megfelelő.

A NEGYEDIK SZÁMÚ HIPOTÉZIS EGYBEVETÉSE AZ EREDMÉNYEKKEL:

Igazoltam, hogy csak ENSZ mandátum égisze alatt kívánatos békemissziót végrehajtani, ahol az információmenedzsment, mint szemléletmód erősítésére van szükséges. Levezettem, hogy a megfigyelői-tanácsadói rendőri missziók működtetése kiemelt fontosságú, azonban az információgyűjtés képességének növelése, nem egyértelmű. Ráműtattam, hogy az OSINT

vélhetően nagyobb teret fog kapni, viszont az elemzés-értékelés jelentősége még nem kap elég felismerést.

7. ÚJ TUDOMÁNYOS EREDMÉNYEK

- 1) Elsőként tártam fel a koszovói rendőri tanácsadó-megfigyelő misszió sajátosságait, a döntéshozók információátogatása vonatkozásában. Ráműtattam, hogy a végrehajtói mandátum nélküli rendőri műveletek eredményessége érdekében a helyszíni információátogatás elengedhetetlen, illetve ennek hiányában küldetésük a megkérdőjelezhetőség határán mozog.
- 2) Bizonyítottam, hogy a megfigyelő típusú rendőri tevékenységet arányaiban vissza kell állítani a rendőri tanácsadói misszióval párhuzamosan. Ráműtattam, hogy a tanácsadói funkció nem szolgáltathat annyi információt, mint a műveleti terület teljes egészét időben is lefedő, megfigyelő típusú tevékenység.
- 3) Igazoltam, hogy a Pareto-szabály a rendőri tanácsadó és megfigyelő misszióknál is alkalmazható abban az esetben, ha minden elérhető információforrást azonosítottunk és együttműködés áll fenn közöttük. Bizonyítottam, hogy kiterjedt nyílt információgyűjtés nélkül nem képzelhető el eredményes döntéshozatali támogatás.
- 4) Helyszíni tapasztalatok alapján alátámasztottam, hogy szükséges egy információgyűjtésért felelős parancsnok helyettesi/főtanácsadó beosztás létrehozása. Ráműtattam, hogy az információmenedzsmenttel kapcsolatos növekvő feladatok, az új szakmai beosztás, a folyamatos elemző-értékelő munka, eredményesebb tevékenységet biztosít a döntés-előkészítők, illetve a döntéshozók irányába.
- 5) Feltártam, hogy OSINT tevékenység elnevezés alatt, leginkább médiafigyelést folytatnak a missziók, amely viszont nem helyettesíthető az elemző-értékelő munkavégzést követően hozzáadott érték előállításával. Javaslatot tettem arra vonatkozóan, hogy egy önálló, szakértőkkel is támogatott OSINT-csoport kerüljön felállításra minden végrehajtó mandátum nélküli, rendőri misszióban.

8. AZ ÉRTEKEZÉS GYAKORLATI HASZNOSÍTHATÓSÁGA, AJÁNLÁSOK

8.1 Magyarországon, a rendészeti békefenntartással és polgári válságkezeléssel foglalkozó központi szerv tematikájába történő felvétel. Ennek célja, hogy az alaptanfolyamot elvégzők, a külszolgálatra várók, célirányos oktatásban részesüljenek a döntéshozók információátmogatója vonatkozásában.

8.2. Magyarországon, a katonai békemissziókkal és válságkezeléssel foglalkozó központi szerv kiképzési tematikájába történő felvétel. Ennek célja, hogy a telepítésre váró katonák, megismerkedjenek a rendőri megfigyelő-tanácsadó missziók információszerző lehetőségeivel.

8.3. A Nemzeti Közsolgálati Egyetem, Katonai Nemzetbiztonsági-, Polgári Nemzetbiztonsági-, Terror-elhárítási Tanszékein, valamint a Rendészettudományi karon történő oktatás. Ennek célja, hogy a hallgatók általános képet kapjanak, az ENSZ és az EU által indított rendőri megfigyelő-tanácsadó missziók információszerző képességeit illetően.

8.4. Az értekezés anyagának célirányos oktatása a rendőri/rendészeti békefenntartó és polgári válságkezelő, megfigyelő és tanácsadó misszióiba kitelepülő, vezető; összekötő tiszt; információs; műveleti tiszt; értékelő; megfigyelő; ügyeletes tiszt; mentor; tanácsadó és határőr beosztásokat ellátók részére.

8.5. Az értekezés megküldése az Magyar Honvédség Kiképzési és Doktrinális Központ, a Honvéd Vezérkar Felderítő Csoportfőnökség és a Tudományos Kutatóműhely, továbbá az IH, a KNBSZ és a TEK részére. Ennek célja, hogy a szervezetek általános képet kapjanak a megfigyelő-tanácsadó rendőri békemissziók információkezelésével kapcsolatosan.

8.6. A szomszédos országokkal történő rendőri vonatkozású missziós együttműködés, melynek célja, hogy egységes regionális információkezelési gyakorlatot alakítsunk ki a missziókban. Ez hozzásegít a regionális biztonsági kockázatok, fenyegetések és kihívások megértéséhez, megelőzéséhez, továbbá az ellenük folytatott harchoz.

8.7. További kutatások megkezdése, vagy a már megkezdett projektekhez történő csatlakozás. Az értekezés anyagának konferenciákon történő bemutatása, további publikációk készítése.

PUBLIKÁCIÓK

Uri László: Kábítószer-bűnözés elleni felderítés sajátosságai Koszovóban. Szakmai Szemle. Budapest, 2010 2. szám. 170-175. oldal. ISSN 1785-1181

Uri László: The Significance of Information in the Police Component of Kosovo Crisis Management Operation EULEX. Szakmai Szemle, Special Issue Tradecraft Review Special Issue. Budapest, 2010. évi 1. szám. 94-100. oldal. ISSN 1785-1181

Uri László: Műveleti szintű tanácsadás és megfigyelés sajátosságai, rendőri missziókban. Belügyi Szemle. Budapest, 2010. 12. 58. évfolyam. 92-102. oldal. ISSN 1789-4689

Uri László: Bűnügyi helyzet sajátosságai, az ENSZ grúziai rendőri missziójában. Szakmai Szemle. Budapest, 2010. 3. szám. 115-126. oldal. ISSN 1785-1181

Uri László: Some Crime-related Issues of Incomplete Mini-Schengen Zone on Balkans. Szakmai Szemle, Special Issue Tradecraft Review Special Issue. Budapest, 2010. évi 2. szám. 54-62. oldal. ISSN 1785-1181

Uri László: Koszovó egységes szervezett bűnözési helyzetképe kialakításának nehézségei. Hadtudomány. Budapest. XXI. évfolyam 3. szám, 2011. október. 91-102. oldal. ISSN 1215-4121

Uri László: Kábítószer-ültetvények Koszovóban. Belügyi Szemle. Budapest, 60. évfolyam 2. szám, 2012. február. 35-45. oldal. ISSN 1789-4689

Uri László: A rendőri tanácsadói misszió és a nyílt forrású információgyűjtés. Hadtudomány on-line. Budapest, 2012 elektronikus szám. 10 oldal.

Uri László: Az információbiztonság értelmezése az EULEX Koszovói rendőri tanácsadói műveletében. Szakmai Szemle. Budapest, 2012. 2. szám. 155-166. oldal. ISSN 1785-1181

Uri László: Van-e polgári-rendőri együttműködés, vagyis CIPOC? (Civilian-Police Co-operation). Hadtudományi Szemle On-line. Budapest, 2013. 6. évfolyam 1. szám. On-line kiadás. 203-210. oldal

Uri László: Béketeremtő magyar rendőrök. Belügyi Szemle, 61. évfolyam, 2013. 10. szám október. 110-126. oldal. ISSN 1789-4689

SZAKMAI ÖNÉLETRAJZ

FELSŐFOKÚ TANULMÁNYOK

- 2006-2009. Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem
Okleveles biztonság és védelempolitikai szakértő.
- 1991-1995. Rendőrtiszti Főiskola
Rendészeti szervező.
- 1985-1988. Zalka Máté Katonai Műszaki Főiskola
Hadtáptiszt és általános üzemgazdász.

BELFÖLDI MUNKAHELY

- 2017- Budapesti Rendőr-főkapitányság
- 2016-2017 Terrorelhárítási Információs és Bűnügyi Elemző Központ
- 2015-2016. Szervezett Bűnözés Elleni Koordinációs Központ
- 2014. Szervezett Bűnözés Elleni Koordinációs Központ
- 1990-2015. Budapesti Rendőr-főkapitányság
- 1988-1990. Kecskeméti Vadászrepülő Ezred

KÜLSZOLGÁLATOK

- 2008-2010. Koszovó. EU rendőri tanácsadó.
- 2003-2005. Grúzia. ENSZ rendőri tanácsadó.
- 1999-2000. Bosznia-Hercegovina. ENSZ rendőri megfigyelő.
- 1996-1997. Bosznia-Hercegovina. ENSZ rendőri megfigyelő.
- 1992-1993. Kambodzsa. ENSZ rendőri megfigyelő.